

Obszary wymagające rozwiązania sytuacji problemowej

W przestrzeni województwa kujawsko-pomorskiego identyfikuje się obszary, na których rozpoznano występowanie niekorzystnych zjawisk, o charakterze i natężeniu na tyle istotnym, że powinny zostać uznane za bariery rozwojowe nie tylko obszarów, na których identyfikuje się ich występowanie, ale również pośrednio całego województwa (ponieważ skala oddziaływań tych problemów jest na tyle istotna, że ogranicza prawidłowy rozwój województwa jako całości, zwłaszcza powodując dywergencję w jakości życia i poziomie rozwoju gospodarczego). Koncepcja rozwoju województwa nie może więc nie uwzględniać tak istotnych uwarunkowań rozwoju. Zidentyfikowane obszary problemowe o takim charakterze wymagają szczególnego wsparcia rozwojowego – w postaci dedykowanych działań w zakresie likwidacji przyczyn, niwelowania skutków lub adaptacji do niekorzystnego zjawiska. Za szczególnie zagrożone należy uznać te tereny, w których ma miejsce współwystępowanie wskazanych problemów. Jednocześnie zaznacza się, że należy stale monitorować zarówno samo występowanie jak i poziom problemów na obszarze województwa w celu dostosowywania kierunku planowanego wsparcia do zachodzących zmian, a także możliwych zmian zasięgu obecnie wyznaczonych obszarów problemowych, które mogą wynikać z ogólnej sytuacji społeczno-gospodarczej występującej w kraju.

W koncepcji rozwoju województwa wskazuje się trzy zagadnienia wymagające rozwiązania sytuacji problemowej, w zakresie:

- negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej,
- gospodarowania zasobami wody na terenie województwa ze szczególny uwzględnieniem skrajnego niedoboru wody dla rolnictwa,
- peryferyjności transportowej.

Obszary występowania powyższych problemów należy utożsamiać z kategorią „obszarów strategicznej interwencji” w rozumieniu Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030.

Obszary negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej. Zidentyfikowane w przestrzeni województwa obszary wymagające poprawy negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej stanowią miejsca występowania problemów niskiego poziomu rozwoju społecznego oraz niskiego poziomu przedsiębiorczości (dodatkowo w części z tych gmin identyfikuje się zaawansowane procesy starzenia się społeczeństwa). Powyższe zagadnienia identyfikuje się jako szczególnie istotne i mające kluczowy wpływ na poziom rozwoju województwa w najbliższej dekadzie. Ponadto są one ze sobą silnie powiązane i w obszarach ich kumulacji wzajemnie potęgują narastanie problemów społeczno-gospodarczych. Jedną z podstawowych przyczyn zaistniałej sytuacji jest niski poziom rozwoju społecznego, który związany jest głównie z mentalnością mieszkańców, a poprzez wieloaspektowe związki przyczynowo-skutkowe, przekłada się na obniżanie jakości życia oraz konkurencyjności gospodarki regionu. Na wskazanych obszarach zidentyfikowano również niski poziom przedsiębiorczości mający bezpośredni wpływ na rozwój gospodarczy regionu, a związany pośrednio z niską aktywnością mieszkańców (pochodna problemu niskiego poziomu rozwoju społecznego). Na dwa powyższe negatywne zjawiska nakłada się problem związany z procesami starzenia się społeczeństwa, zachodzącymi na obszarze całego kraju, jednak ze względu na swoją specyfikę będącymi akceleratorem dla problemów społecznych (wpływając na spadek liczby ludności i na niekorzystne kształtowanie się struktur ludnościowych) i gospodarczych (wpływając na rynek zbytu, konsumpcję dóbr i usług oraz rynek pracy), a tym samym w obszarach o szczególnym nasileniu tego procesu mającym ogromny wpływ na rozwój regionu we wszystkich jego aspektach. Obszary te wymagają więc wieloaspektowego wsparcia zarówno na poziomie województwa, jak i władz lokalnych – celem wsparcia z poziomu Samorządu Województwa powinno być nadawanie impulsów rozwojowych pozwalających na przełamanie negatywnej sytuacji oraz dążenie do osiągnięcia akceptowalnego poziomu życia, mierzonego dostępem do wysokiej jakości usług publicznych i do miejsc pracy, poprzez preferowanie wskazanych terenów przy formułowaniu interwencji w tym zakresie.

Za obszary negatywnej sytuacji społeczno-gospodarczej uważa się zarówno gminy delimitowane na poziomie regionalnym (wynik analiz diagnostycznych przeprowadzonych na potrzeby Strategii rozwoju województwa) oraz gminy i miasta wskazane dla województwa na poziomie krajowym, analizach wykonywanych na rzecz Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju¹³. Częściowo obydwie delimitacje są terytorialnie zbieżne. W koncepcji są one postrzegane odrębnie, ponieważ były dokonywane na podstawie innych kryteriów, jak też ewentualna interwencja mająca na celu rozwiązanie problemów, będzie realizowana za pomocą różnych narzędzi, przez różne organy kompetencyjne (poziomy polityki - regionalnej i krajowej).

¹³ W koncepcji uwzględniono wynik aktualizacji tych ośrodków i obszarów, dokonanej w roku 2020 („Aktualizacja delimitacji miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (powiększających dystans rozwojowy)” oraz „Aktualizacja delimitacji obszarów problemowych na 2018 rok”).